

פרשה אמרת תשפ"ד

וַיָּצֹא בְּנֵי-אָשֶׁר יִשְׂרָאֵל וְהֵן בְּנֵי מִצְרַיִם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּצְאֻ בְּמִסְבֵּה בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲלֵיכֶם וְאִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל:
רש"י: וַיָּצֹא בָּן אָשֶׁר יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם מִצְרָיָם. מַה יַּכְןֵן יַצֵּא? רַبִּי לְוי אָמֵר מַעֲולָמוֹ יַצֵּא, רַבִּי בְּרַכְתָּה
אָמֵר מִפְרָשָׁה שֶׁלְמַעַלָּה יַצֵּא, לְגַלְגֵּל וְאָמַר "בַּיּוֹם הַשְׁבַּת יְעָרְכָנוּ" דָּרָר סְפָלָה לְאַכְלָל פָּתָ
סְפָה בְּכָל יוֹם, שֶׁפָּא פָּתָ צָנַנְתָּ שֶׁל תְּשִׁיעָה יְמִים, בְּתִימִקָּה? וּמִתְנִינְתָּא אָמְרָה מִבֵּית דִינוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה יַצֵּא, מִחְבֵּב, בָּא לְטַעַ אֲהָלוֹ בְּתוֹךְ מִסְבֵּה ذָן, אָמְרוּ לוֹ מָה טִיקָּב לְכָאן? אָמַר
לְפָם מִבֵּן ذָן אָנָּי, אָמְרוּ לוֹ "אִישׁ עַל דָּגָלוֹ בָּאתָת לְבֵית אַבְתָּם" קְתִיב (בָּמִדְבָּר ב'), נִקְנָה
לְבֵית דִינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה יַצֵּא מִחְבֵּב, עַמְּד וְגַדְף (סְפָרָא, וַיָּקָרָא ל"ב)

על שור - רב ולבנה

הפלא בתבנית העזה זו היא האפשרות "לצאת" ממנה, כי אין "יוצאים"
מהעולם, ולאן יצאו? הנה זה מוצאות העולם: "וַיָּצֹא בָּן אָשֶׁר יִשְׂרָאֵל וְהֵן בְּנֵי
אֲישׁ מִצְרַיִם" — רש"י: "מהיכן יַצֵּא? ר' לְוי אָמֵר מַעֲולָמוֹ יַצֵּא" (אמור, שביעי).
אדם יכול לצאת מעולמו ולהיות זר לעצמו, מתנכר לעצם מוצאותיו. על כן זה
אמרו: "הַקְנָאתָה וַחֲתֹאתָה וַחֲכֹבָד מַזְכִּיאֵין אֶת הָאָדָם מִן הַעוֹלָם" (אבות ד, כד).
ענין גורא הוא זה, לחיות תוך איבוד עצמיותו ומציאותו! וזה הפתח הגדול
בתחתית הה"י, אשר דרך שם יכול האדם "לצאת". וכשהוא "בחוץ" — איך קיים
יש לו שם, ואם שם הוא חוזר בתשובה — מי מכניס אותו שוב למקום? בועלם?
"וַהֲבוֹתָה בָּהּ חַסְד יִסְׁוּבָנָנוּ" (תהלים לב, י) — אפילו רשות הבוטה בה'
חסד יסובבנו (ילקוט שם). זה סוד גדול; מי שיצא מן העולם, ונמצא "בחוץ" —
מי ימצאנו שם להחזירו "פְנִימָה" לעולם? הקב"ה! חסדו ית' סובב את כל העולם,
ואם רק הרשע הזה תולח בטחונו בו ית', הוא ית', קיבל אותו בידייו ויסיע לו
להכנס שוב לעולם, כי "הָבָא לְטַהַר מִסְעִין אֹתוֹ". להבין ענין זה יש להתבונן
בנוטח "א' אָדוֹן" בשחרית לשבת: "גָּדַל וַתּוּבוּ מְלָא עָולָם, דַעַת וַתּוּנוּתָהָ סְוּבָבִים
אֹתוֹ". גָּדַל וַתּוּבוּ ית' מ מלא כל העולמות וכל הנבראים, כי אין נברא שאין בו
ניצוץ קטן של חיota אלקיota כדי קיומו, כי רק ניצוץ זה מהיה אותה, הנה כלל
העולם והן כל נברא פרטיו. זהו צמצום גדול של אור אין-סופ ב"ה, כי אורו
הגדול גם השמים ושמי השמים לא יכולו耗ו. דעתו ותבונתו ית' סובבים את
העולם, וזה האור העליון בלי צמצום, וכמו. קליפה אגוז באוקיאנות, כך כל
העולמות "מסובבים" באקלות מכל צד, נורא מאד. וזה סוד "וַהֲבוֹתָה בָּהּ חַסְד
יִסְׁוּבָנָנוּ". זה שיצא מן העולם ומתגלל בחוץ, באין מקום ומעמד — גם שם ידו
תגוחחו ותאחזנו ימינו ית', כי כמו שהוא ממלא את העולם, כך הוא סובב אותו.